

Mítosz és valóság

SZEKERES EMIL MŰVÉSZETE

Szekeres Emil 1934-ben született Kaposvárott. 1955-ben került a budapesti Képzőművészeti Főiskolára, ahol Kmetty János és Kádár György voltak a mesterei. A főiskolát 1961-ben fejezte be. Pályáját Kaposvárott kezdte; 1974-től Nagykanizsán él és dolgozik.

Pontosabb díjai: Rippl-Rónai díj (1969), Kaposvár város Művészeti Díja (1973), Dunántúli Tárlat, 1. díj (1976, 1978), Hatvani Tájékp Bienállé, bronz diploma (1980), Bartók-pályázat, nívódíj (1981), Zala Megyei Képzőművészeti Tárlat, II. díj (1985)

Éppen harminc éve, hogy megismertem Szekeres Emilt - írja **Rideg Gábor**. Talán napra pontosan három évtizede, hogy először jártam kaposvári műtermében. Akkoriban nemcsak az ott dolgozó művészekkel, de magával a várossal is ismerkedtem - és a környékkel a zselici „púpos országgal”, a kaposszentjakabi szőlődombokkal. Ebben az ismerkedésben segítettek Szekeres Emii szülőföldjéről festett képei is, elsősorban szelíd lírájukkal, érzelmes színvilágukkal.

A művész a szülőhely iránti érzelmi kötődését szemérmesen vallotta meg ezekben a képekben. Sokszor talán túllontúl is tartózkodó módon. A közvetlen látvány tisztelete sokáig -- bizonyára a mindmáig rá jellemző szakmai lelki ismeretessége okán is - egyfajta naturális kifejezésbe béklyóztá alkotói fantáziáját. Az idő és a körülmények változására szülővárosától elszakadva a rokon tájkörnyezetbe ágyazódott Nagykanizsára települt - e szelíd béklyók lassan oldódni kezdtek, ami együtt járt a természet mélyebb megismerésével is - és nem utolsó sorban a hosszú erdei séták meditációi során -, a tájképi motívumok egyre inkább szimbolikus tartalommal töltődtek fel, önálló képalkotó elemekként egy autonóm képi világba szerveződtek.

De a művész felfedezte a természeti környezet mellett az épített környezet emlékeit is. Érdeklődéssel, és egyfajta múltat kutató szenvedéllyel fordult az öreg épületek, a falusi, tanyasi porták beszédes látványa felé, az apró részletekre is odafigyelő képsorozatokat szentelve a múltadóság emlékeinek.

A művészi szemléletmód e lassú átalakulását követték a kifejező eszközök változásai. Az absztrakciónak egy új minősége jelent meg Szekeres festői kifejezésében. (...)

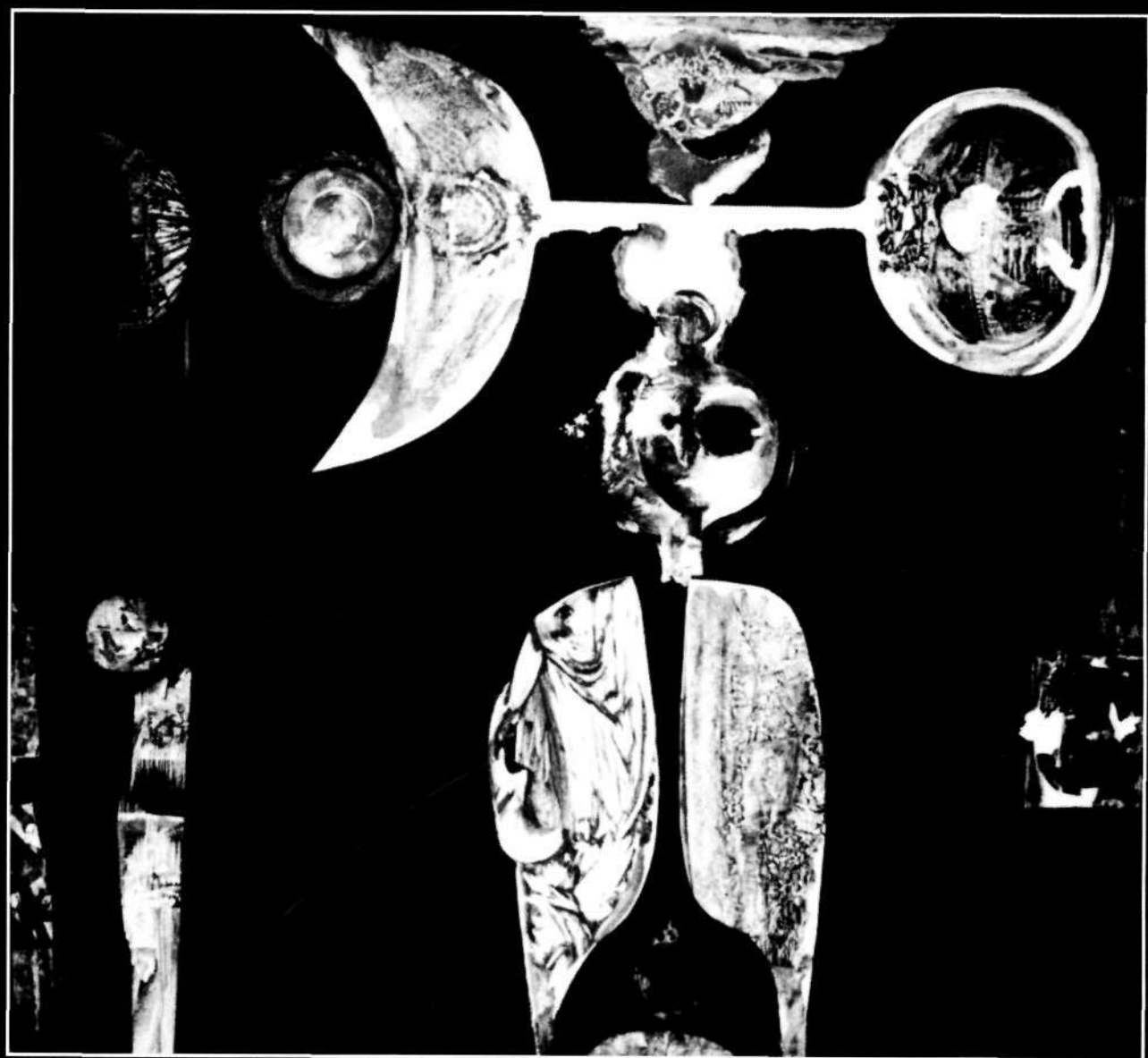
Olyan festőművész ő, kinek meditatív és kissé melankolikus lelki alkata miatt képein is jelentkezik a múlt megidézése. Ezek: az emlékképeként felsejülő múlttöredékek - nem egyszer szorongó felhangokkal, a legtöbbször azonban lírai feloldással -, valamint a természeti formák metamorfózisából születő képalkotó elemek sajátos festői világot teremtenek. Kicsit mitikus, kicsit regélőt, a voltból, a lehetettből szőtt világot, amelyen sohasem volt máshol, csak a festő képein.

Kifejezésében, sok képén egy-egy forma hangsúlyozottan egyértelmű marad, rendszerint ez valamilyen - talán szarvas, muflon vagy valami más, szarvval vagy tüllökkel rendelkező erdei állat koponyája, csontja. Mint ha ezek a csontok egy titokzatos szertartás kellékei lennének a „babonás” múlt megidézői. Képein nemcsak a természeti formákat, növényeket, madarakat absztrahálja képalkotó elemekké, sokszor a kép terét is síkba teríti, és e képsíkon a távolkeleti képalkotásra utaló módon, két szintben rendezi el a formákat, az alsó és felső világ jelentésségének képzetét keltve.

Ezt írja a kritikus, de milyen is valójában Szekeres Emil, mikor döntötte el, hogy a festői pályát választja, hogyan él most, min dolgozik, hogyan gondolkodik?

- Minden művészi pálya hasonlóan kezdődik, ahogy az enyém is indult. Már a gyermekkorban, az általános iskolában megmutatkozik, hogy van-e valakinek vonzódása ehhez a pályához, vagy nincs. Majd jöttek a rajztanári segítségek, később pedig a szabadiskolák - ezek ma már nem működnek -, melyek arra voltak jók, hogy eljárhattunk különböző mesterekhez, tanárokhoz. Tanítottak bennünket, felkészítettek a képzőművészeti gimnáziumokba, főiskolai felvételikre. Én is szabadiskolákba jártam Kaposváron, onnan kerültem a Képzőművészeti Főiskolára. A többi már ment magától. Rengeteget tanultam a mesterektől, kollégáktól, itthon és a világban.

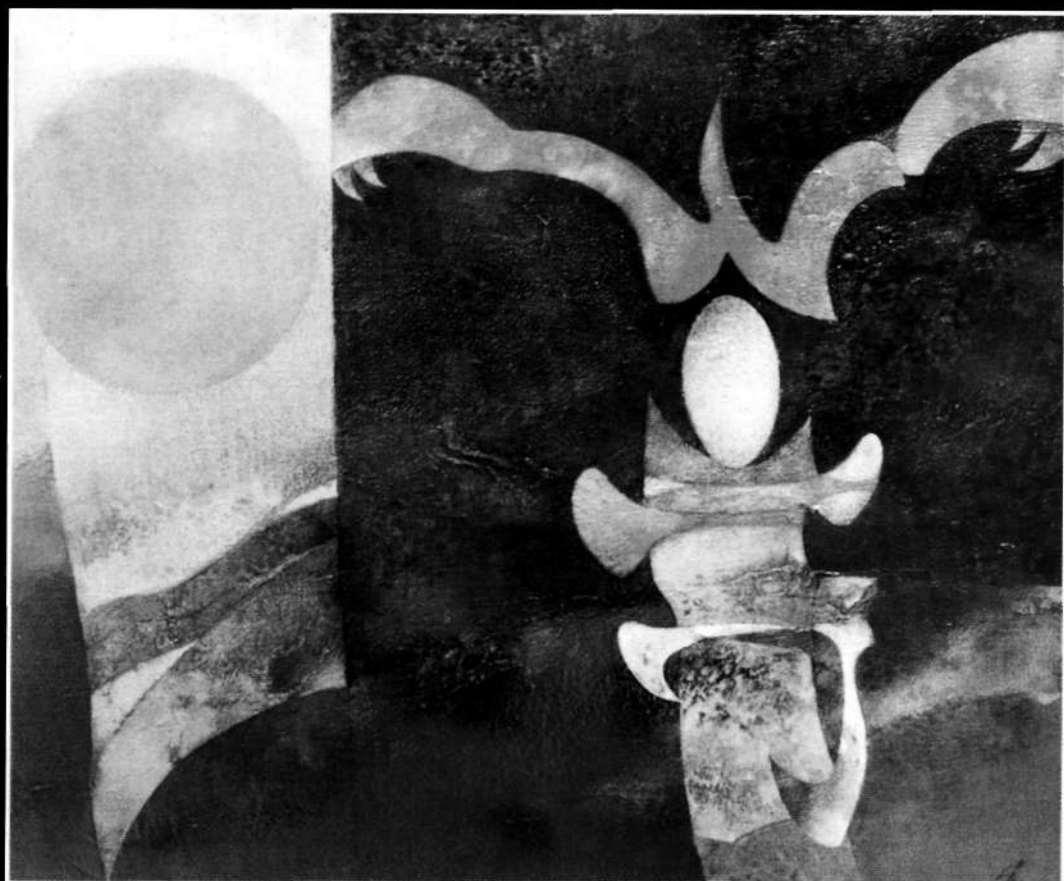
Véget nem érő folyamatról tudok beszélni, mert ahogy az élet, a munkák sincsenek sohasem befejezve. Az ember nap, mint nap odaáll az állvány elé, elkezd a munkát, töri a fejét és állandó jelleggel kísérletezik. Feladata, hogy amit tegnap csinált, ahhoz képest a következő jobb legyen.

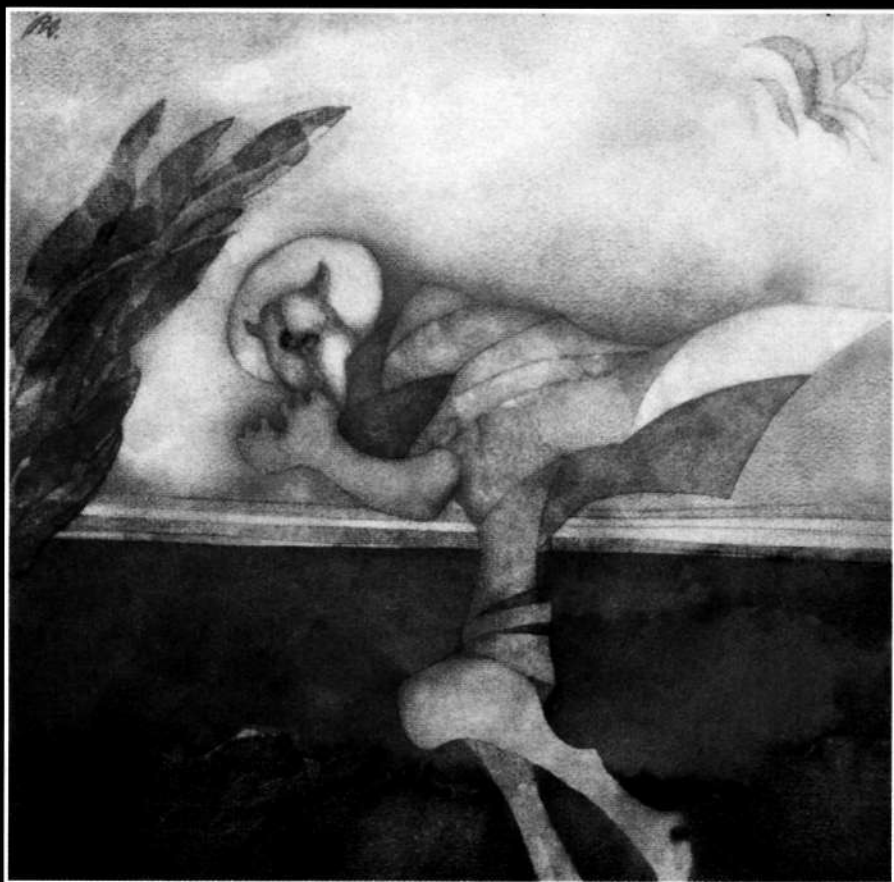
Requiem, 1

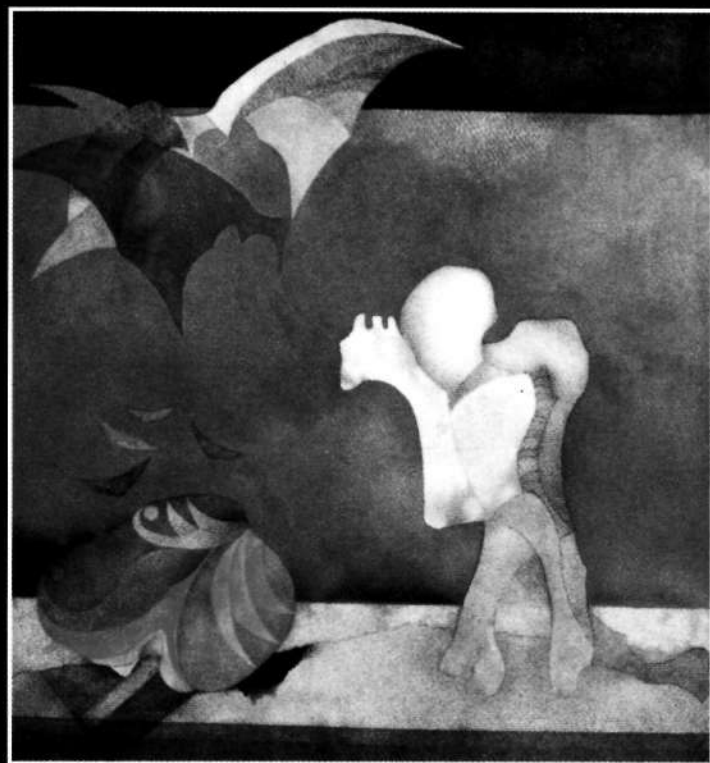
Babonás emlék

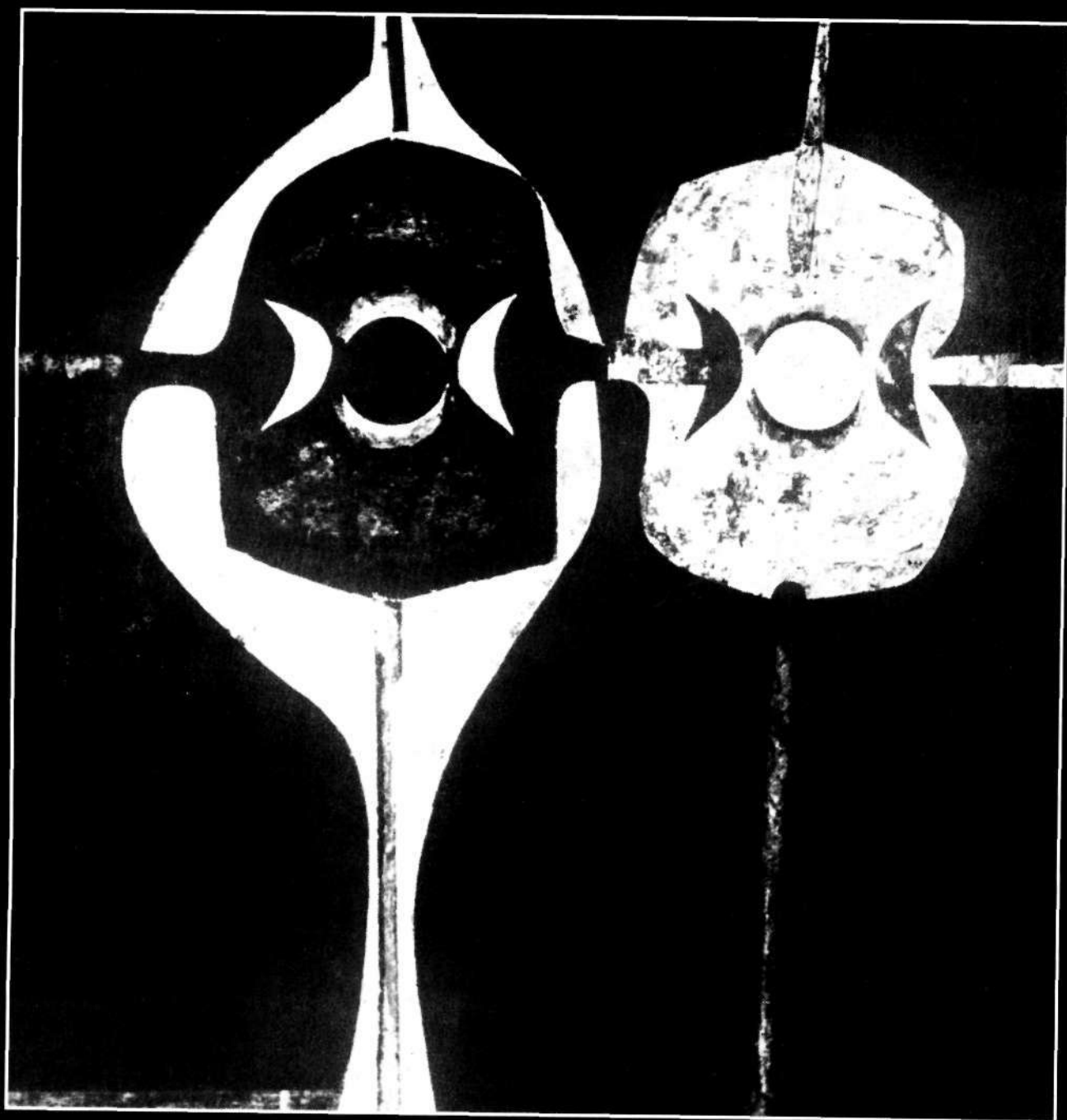
Regős

Kisértő

Fohász

Nappal és éjszaka

Elindul egyfajta témakörben, érzés- és gondolatvilágban, jár-kezel, különböző benyomások érik. Így ötvöződnek azok a témák, amelyekkel foglalkozik. Képeim egy részében benne vannak a történelmi események is. Az 1950-es, 60-as években készült festményeimben áttételesen - szimbolikusan - megtalálhatók a háború, a hallott, olvasott, filmen látott információk, mindarról, ami gyerekkoromban történt. Ezek a képek már nincsenek meg, különböző helyre kerültek, „élik” a maguk életét akár egy magánlakásban, vagy egy intézmény falán.

Később aztán változtak a témák, úgy, ahogy az erkölcs, a morál, s jöttek a megélt történetek is, melyeket a festő bevisz a munkáiba.

- *Ez a folyamat most is tart?*

- Igen, s mellette ott van a természet. A modern művészettel - bár bele-belenéztem - nem tudok kapcsolatot teremteni.

- *Gyakran jelentkezik kiállításokon?*

- Régebben igyekeztem minden országos és kollektív tárlaton részt venni, de ma már kevesebbszer mutatkozom be. Legutóbb, tavaly októberben Budapesten, a Fehér Hajó utcában, egy galériában vettem részt egy kiállításon, egy kedves ismerősöm invitálására. Időnként eljutnak azonban képeim külföldre is, ismeretségi körök, kollégák, vagy én magam szervezem meg a módját, visszünk ki kollektíót és rendezünk egy kiállítást.

A szívemhez legközelebb az akvarell áll, keverve kréta vagy ceruza technikával. Dolgozom azonban olajjal, pasztellel, temperával, régebben pedig rajzoltam szénrel, ceruzával, tussal is. Igyekeztem tehát kipróbálni többféle technikát, szeretem keverni, vegyíteni őket.

- *Szívesen fest nagyméretű képeket?*

- Nem, időnként azonban elvállalok egy-egy különleges feladatot, bár most is inkább olyan témákon dolgozom, amelyek belülről is megérintenek. Szeretem, ha van mondanivalója egy festménynek, ha elvontan, burkoltan is. A realitás igényét azonban megőrzöm, hogy egy szemlélő - főleg ha még egy cím is van a kép alatt - el tudjon igazodni azon, hogy mit is akar a festő mondani. Ne kelljen rejtvényt fejteni, hogy mi az, amit a művész kiállított.

- *Folyamatosan fest?*

- Úgy dolgozom, mint a „munkás”, minden reggel bejövök a műterembe és az állvány elé állok, s megpróbálok dolgozni. Általában megy, ha nehéz, akkor félre rakom, később előveszem és folytatom. Ezt csinálni kell, másképpen nem sikerülhet.

Elég sokáig dolgozom egy képen, hetekig, hónapokig, ez vonatkozik a tájképekre is. Szeretem a figurális dolgokat, a tájat, a csendéletet, tehát az ábrázoló művészetet.

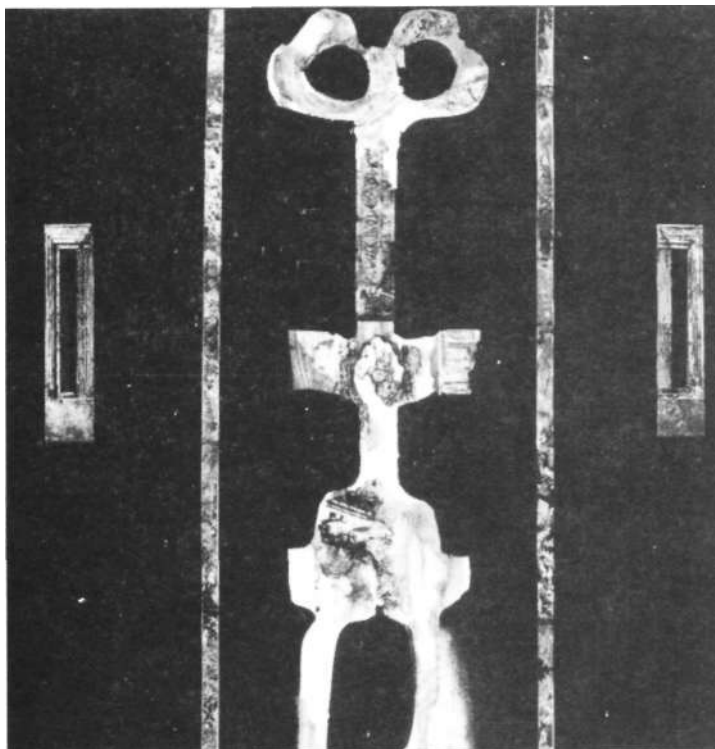
- *Kap visszajelzéseket? Hogyan fogadja a különböző véleményeket?*

A kiállítások után szívesen meghallgatom bárkinek a hozzászólását, a mindentől lehet tanulni alapon, a művészettörténészek, kollegák észrevételein, megjegyzésein pedig elgondolkodom.

- *Nagykanizsán mennyire ismertek az ön festményei?*

- Nem tudom. Úgy érzem, a város nem karolja fel kellő mértékben a művészeket. Minden festő, aki egy városban él, szeretné, ha kapna időnként egy-egy olyan feladatot, amely megmaradna utána a városnak. Egy olyan komoly megbízást szeretnék én is, amely marandó lenne Nagykanizsán.

Deregi László

Requiem, 2